

БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМДА СПОРТ МАШҒУЛОТЛАРИ

Атабеков Фозил Оразали ўгли

Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти

ўқитувчиси

Аннотация: мақолада бошланғич таълимда спорт машғулотлари масалалари тўғрисида фикр юритилган ва методик тавсиялар берилган.

Калим сўзлар: бошланғич, таълим, спорт, машғулот, тарбия, методика, тавсия, кўникма.

SPORTS ACTIVITIES IN PRIMARY EDUCATION

Atabekov Fozil Orazali ugli

Teacher of Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

Abstract: the article discusses the issues of sports activities in primary education and provides methodological recommendations.

Keywords: primary, education, sports, occupation, upbringing, methodology, recommendation, skill.

Ўзбекистонда болалар спортини ривожлантириш давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бирини ташкил этади. Шу жиҳатдан бошланғич таълимда спорт машғулотларини ташкил этишнинг ўзига хос хусусиятлари мавжуд. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 7 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш тўғрисида”ги Қарорида алоҳида вазифалар белгиланган [1].

Бошланғич таълимда “Жисмоний тарбия” ўқув фани воситасида бошланғич синф ўқувчиларини жисмоний тарбиялаш ва уларни болалар

спортининг йўналишларига жалб этиш вазифалари амалга оширилади. Шу жиҳатдан бошланғич таълимда спорт машғулоти куйидаги хусусиятларга эга бўлади:

- ўқувчиларнинг жисмоний имкониятларини ҳисобга олиш;
- ўқувчиларда болалар спортининг турларига бўлган қизиқиш ва ҳошишларни аниқлаш;
- ўқувчиларда жисмоний етқулик ва спортга қизиқувчанлик кўникмаларини шакллантириш;
- ҳар бир ўқувчининг жисмоний, физиологик ва руҳий етқулигини таъминлаш.

Шу маънода бошланғич таълимда спорт машғулоти ўзига хос хусусиятларга эга бўлади. Бундай хусусиятларнинг асосийлари куйидагилардан иборат:

- спорт машғулоти имкон қадар биринчи дарсларда ташкил этиш;
- мактаб спорт зали ва жиҳозларидан фойдаланган ҳолда машғулоти юксак савияда ўтказиш;
- ҳар бир машғулоти болалар спортининг барча турлари бўйича машғулоти ташкил қилиш;
- болаларнинг имкониятлари ва ҳошиш-истагини ҳисобга олиш.

Бундай хусусиятлар асосида бошланғич таълимда спорт машғулоти ташкил этиш кутилган самарани беради. Шу сабабли бу борада куйидаги назарий-методик ишларни амалга ошириш долзарб бўлиб турибди:

- бошланғич таълимда спорт машғулоти бўйича янги технологиялар асосидаги ўқув адабиётларини яратиш;
- “Бошланғич таълимда спорт машғулоти” ўқитувчи китобини тайёрлаш ва нашр этиш;
- болалар спортининг турлари таснифини ишлаб чиқиш;

- бошланғич таълим ўқувчиларининг спортга оид кўникмасини аниқлашнинг индикаторларини яратиш.

Бундай ёндашув бошланғич таълимда спорт машғулотларини кутилган даражада ташкил этиш ва ўтказишнинг имкониятларини кенгайтиради.

Бошланғич таълимда спорт машғулотларини ташкил этишда қуйидаги болалар спорти турларига амал қилиш керак бўлади:

- футбол, волейбол, гандбол;
- енгил атлетика;
- турник машқлари;
- болалар ўйинлари;
- дидактик-спорт болалар ўйинлари.

Бошланғич таълимда болалар спортининг бу турлари тарбиявий характерда амалга оширилади. Шу сабабли бошланғич таълимда спорт машғулотларини ўтказишга қуйидаги талаблар қўйилади:

- машғулотларнинг дидактик хусусиятга эга бўлиши;
- машғулотларнинг тарбиявий аҳамияти юқори бўлиши;
- машғулотларнинг ўқувчиларни жисмоний ривожланишга йўналтирилганлиги;
- ҳар бир машғулотнинг қатъий мониторинг назоратида амалга оширилиши.

Буларнинг барчаси бошланғич таълимда спорт машғулотларини ўзига хос тарзда ўтказишни тақоза қилади.

Пандемия каби мураккаб шароитларда бошланғич таълимда спорт машғулотлари масофавий шаклда ўтказилади. Бунда қуйидагиларга аҳамият бериш мақсадга мувофиқ бўлади:

- машғулотларнинг назарий қисмини алоҳида тушунтириш;
- болалар спорти турлари билан шуғулланиш бўйича амалий кўрсатмалар бериш;

- ота-оналарнинг болаларнинг машғулотларини кузатиб боришини ташкил этиш;

- масофавий тарзда болаларни рағбатлантириб бориш.

Бундай ёндашув мураккаб шароитларда бошланғич синфлардан спорт машғулотларини ўтказиб бориш имкониятларини кенгайтиради [2].

Шундай қилиб, бошланғич таълимда спорт машғулотлари ўзига хос ёндашувлар асосида амалга оширилади. Бугунги кунда бошланғич таълимда спорт машғулотларини муаммоларини илмий, назарий ва амалий жиҳатдан тадқиқ этиш долзарб бўлиб турибди.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 7 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш тўғрисида”ги Қарори.// www.ziyounet.uz

2. Мардонов Ш. Педагогика фанидан ўқитишнинг электрон-модулли дидактик таъминотини ишлаб чиқиш технологияси. – Тошкент,2021.

3. Атабеков Ф., Азаматова Д. The importance of school and family cooperation at elementary school. Lxi international correspondence scientific and practical conference «european research: innovation in science, education and technology» London, United Kingdom, March 11-12, 2020, pp 89-91

4. Атабеков Ф. Оилада таълим тарбия ва миллий ахлоқий эътиқод. *Наука и образование в современном мире: Вызовы XXI века. Исторические науки и археология апрель 2020, pp.69-71*

5. З.А.Наримбетова ОБУЧЕНИЕ ПРИЕМАМ САМОЦЕНИВАНИЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ "Экономика и социум" №5(84) ч.2 2021

6. З.А. Наримбетова учитель-нравственный пример для ученика
ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 2 |
ISSUE 1 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021

7. Z.A.Narimbetova The Study Of The Elements Of Fractal
Geometry As A Means Of Integrating Knowledge In Mathematics And
Computer Science In The Educational Process Of A Secondary School Students
.International Journal Of Scientific & Technology Research Volume 9, Issue 04,
April 2020

8. З.А.Наримбетова Роль и функции геометрических задач в
изучение свойств геометрических фигур. International Electronic Scientific
and Practical Journal «Way Science» Dnipro (Ukraine). - 2020